

Berättelsen om Ulf

I samband med normalisering av språkprov för elever i grundskolan hittade jag en hel del svenska barn med luckor i sin språkutveckling. Ett av dessa barn var Ulf i årskurs 4.

I de två fyror på Ulfs skola fanns det 7 elever med ett annat förstaspråk. Ingen av dem hade så litet ordförråd som Ulf. Varför hade Ulf så litet ordförråd? Killen verkade ju klipsk när man pratade med honom. Något måste göras.

Vad visste vi om Ulf?

- Sen ett stort problem med läsningen
- Talade sluddrigt
- Läste med gissningar
- Stora problem med rättstavning
- Ofta osams med andra barn och vuxna
- Hävdade ofta att han blev orättvist behandlad
- Lyssnade dåligt eller inte alls, även när läraren satt bredvid och förklarade

Klassläraren och jag träffade Ulf och hans mamma för att försöka reda ut orsak och verkan i fallet Ulf och hitta vägar att hjälpa honom.

- Hade Ulf öroninfektioner som liten?
- Om, sa mamman. Från ett års ålder och nästan till 5 år. En tid hade han rör inopererade.
- Då hörde han väl inte så bra?
- Neej, det gjorde han inte.
- Där har vi nog orsaken till luckorna i Ulfs ordförråd, och att han talar litet sluddrigt. Vilket i sin tur påverkar hans läsning och skrivning. Han har helt enkelt inte tillräckligt med bra ordbilder i huvudet.
- Kan det vara det som gjorde att det var så svårt för Ulf att lära sig läsa?
- Ja, det är jag övertygad om. Hans dåliga ordförråd gav inte de aha-upplevelser som behövs i läsinläringen.
- Så då är det inget fel på Ulf, att han skulle ha särskilt svårt för sig, eller så?
- Neej, tvärtom, han verkar ha lätt för att fatta och förstå.

Här borde en bild ha tagits av Ulf och hans mamma. En bild som skulle ha visat hur årtal av bekymmer och oro plötsligt ramlade av dem. Det var inte någons fel, Ulfs skolproblem. Där fanns en fysikalisk orsak, ungefär som att man haltar när man vrickat foten.

Borttagande av skam och skuld plus språkträning fick Ulf att börja fungera annorlunda. Tyvärr hittades han inte förrän i fyran,

så han hade en lång väg att gå fram till fungerande inläring och social trivsel.

Jag frågade kuratorn: Kan Ulf ha utvecklat en misstänksamhet p g a sitt dåliga ordförråd? Kan det vara därför han så ofta är osams med andra?

- Självklart, sa kuratorn.

Skolpsykologen tillfrågades: Ulf hade nedsatt hörsel i flera år och sen dåligt ordförråd. Kan han ha utvecklat en vana att inte lyssna, därför att han inte kunde hänga med?

- Högst sannolikt, sa psykologen.

Det var inte bara språket som Ulf behövde arbeta med. Hans sociala beteende hade skadats av alla åren med misslyckanden. Sådant tar lång tid att reparera.

Skolsköterskan blev upprörd över att ingen hittat Ulf tidigare. Tänk, om han fått hjälp med språkutveckling och ordförråd redan i ettan, eller i förskolan. Fått uppleva långt tidigare att det kunde vara lätt och roligt i skolan.

Birgitta Johansson

Tel 0122-16113

e-post: bokup@telia.com